

Tadijino stoljeće - kulturološki prikaz

Karij, Karla

Undergraduate thesis / Završni rad

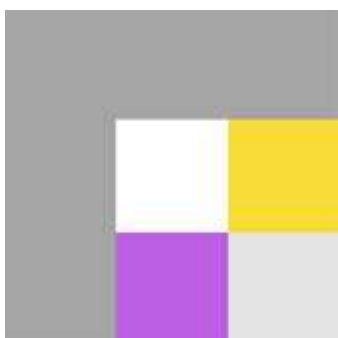
2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Education / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:141:539518>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2020-10-20**

Repository / Repozitorij:

[FOOZOS Repository - Repository of the Faculty of Education](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURAJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Karla Karij

TADIJINO STOLJEĆE – KULTUROLOŠKI PRIKAZ

Završni rad

Slavonski Brod, 2020.godina

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURAJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Preddiplomski svučilišni studij Ranog i redškolskog odgoja i obrazovanja

TADIJINO STOLJEĆE – KULTUROLOŠKI PRIKAZ

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Zavičajna povijet

Mentor: dr. sc. Damir Matanović

Sumentor: izv. prof. dr. sc. Emina Berbić Kolar

Studentica: Karla Karij

Matični broj: 605

Zahvala

Veliku zahvalnost prije svega dugujem svome mentoru dr. sc. Damiru Matanoviću i svojoj sumentorici dr. sc. Emini Berbić – Kolar, koji su izdvojili svoje vrijeme i vodili me kroz pisanje ovoga rada, te pružili mi priliku za mentorstvom.

Isto tako želim zahvaliti i svojim roditeljima što su mi uvijek podrška i oslonac u svim životnim situacijama, pored svojih roditelja zahvaljujem i svojim sestrama na svakoj lijepoj riječi i pruženoj podršci tijekom mog školovanja.

Hvala obitelji Karij!

SAŽETAK

Dragutin Tadijanović je rođen 04.11.1905. godine u Rastušju, selo nedaleko od Slavenskog Broda. Njegovi roditelji su imali šestero djece, a on je prvo njihovo dijete. Pisanje svoje poezije i proze započeo je od najranijih dana, bio je zaljubljen u svoj krajolik i opisivao ga je kroz svoje stihove. Zajedno kroz život je koračao sa svojom ženom Jelom, ona je bila povjesničarka. Na samom početku svoga pisanja nije željeo otkriti svoj identitet i iz tog razloga svoje pjesme je objavljivao pod pseudonimom, tek 1930. godine je počeo objavljivati svoje radove pod punim imenom i prezimenom. Napisao je brojne pjesme, a neke od njih danas djeca uče u školi. Ostavio je velik trag u hrvatskoj književnosti, ukupno je objavio 27 knjiga pjesama i proze.

Dragutin Tadijanović umro je 27.06.2007. godine u Zagrebu, a sahranjen je 02.07.2007. godine na Mirogoju pored svoje supruge Jele i brata Đure.

Ključne riječi: Dragutin Tadijanović, Rastušje, poezija, proza, pjesme

SUMMARY

Dragutin Tadijanović was born on November 4, 1905. In Rastušje, a village not far from Slavonski Brod. His parents had six children, and he is their first child. He began writing his poetry and prose from the earliest days, was in love with his landscape and described it through his verses. He walked through life together with his wife Jela, she was a historian. At the very beginning of his writing he did not want to reveal his identity and for that reason he published his poems under a pseudonym, only in 1930. He started publishing his works under his full name and surname. He has written numerous songs, some of which are taught by children in school today. He left a big mark in Croatian literature, he published a total of 27 books of poems and prose.

Dragutin Tadijanović died on June 27, 2007. in Zagreb, and was buried on July 2, 2007. on Mirogoj next to his wife Jela and brother Đuro.

Keywords: Dragutin Tadijanović, Rastušje, poetry, prose, songs

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. ŽIVOT DRAGUTINA TADIJANOVIĆA	5
2.1 PRVE GODINE TADIJINOG ŠKOLOVANJA	6
2.2 KADA JE I KAKO DRAGUTIN TADIJANOVIĆ ZPOČEO PISATI PJESME?	7
3. PRVI KORACI DRAGUTINA TADIJANOVIĆA U KNJIŽEVNOSTI	8
3.1 PRVA KNJIGA DRAGUTINA TADIJANOVIĆA.....	8
3.2 TADIJANOVIĆEVA LJUBAV PREMA ZAVIČAJU	9
4. LIRIKA DRAGUTINA TADIJANOVIĆA	10
4.1 DRAGUTIN TADIJANOVIĆ – SUNCE NAD ORANICAMA.....	11
4.2 DRAGUTIN TADIJANOVIĆ – STOPE U SNIJEGU.....	13
4.3 DRAGUTIN TADIJANOVIĆ – NEBO	15
5. DRAGUTIN TADIJANOVIĆ I JURE KAŠTELAN	17
6. ZAKLJUČAK.....	19
7. LITERATURA.....	20

1. UVOD

Naša država ima toliko prirodnih ljepota, obiluje zlatnim poljima, krase je prekrasno plavo Jadransko more, ukrašavaju je bujne zelene šume. Pored svih prirodnih ljepota s kojima se možemo pohvaliti da naša država posjeduje, možemo biti ponosni i na brojne književnike koji su ostavili svjetski trag u književnosti.

Dragutin Tadijanović je pjesnik koji je svoj život opisivao kroz svoje stihove, ljubav prema svome zavičaju, zavičajne ljepote. Očarana njegovim radom i dijelom odlučila sam se posvetiti ovoj temi i dokazati da je Dragutin Tadijanović najveći bard 20. stoljeća. Kroz svoje pisanje Dragutin Tadijanović je opisivao realne trenutke iz svoga života, ljude koje je susretao, događaje koji su obilježili njegov život. Na taj način je nama, čitateljima mogao dočarati svoj uzbudljivi život i pokazati nam da kroz razne takozvane nedaće u životu naučimo podići glavu i krenuti dalje, a ne, da nas nešto sputava u ostvarenju našeg cilja.

2. ŽIVOT DRAGUTINA TADIJANOVIĆA

Magdalena i Emerik Tadijanović imali su šestero djece, njihovo prvo dijete bio je Dragutin Tadijanović. Rođen je 04. studenoga 1905. godine u Rastušju, u blizini Slavonskog Broda. Osnovnu školu pohađao je u Podvinju od 1912. godine do 1916. godine, srednjoškolsko obrazovanje nastavio je u Slavonskome Brodu. Gimnaziju je završio 1925. godine i odmah nakon toga se uputio u akademske pustolovine, upisao je Gospodarsko – šumarski fakultet u Zagrebu. Zbog svoje manje zainteresiranosti za šumarstvo odlučio je napustiti taj fakultet i prebacio se na Filozofski fakultet u Zagrebu i 1937. godine na njemu i diplomirao.

Poslije završetka studija promijenio je mnoštvo poslova i na svakome naučio nešto novo i drugo. Od 1937. godine do 1940. godine bio je tajnik Društva Hrvatskih književnika, 1940. godine radio je kao korektor izdavačkih i novinarskih poduzeća, a od 1951. godine do 1954. godine potpredsjednik Matice Hrvatske. U nekim poslovima je napredovao, od tajnika Društva Hrvatskih književnika postao je njihov predsjednik. Tu funkciju obavljao je od 1964. godine do 1965. godine.

Njegov život je ukrasila i njegova žena Jela Ljevaković s kojom se oženio 1939. godine. ona je bila povjesničarka.

Svoju prvu pjesmu Tužna jesen napisao je u šestom razredu pod pseudonimom Margan Tadeon, a objavljena je bila u školskom listu 1922. godine. Pisanje je započeo vrlo rano u trinaestoj godini života. U to vrijeme on je živio u franjevačkom samostanu u sobi s još dvojicom dječaka koji su bili mlađi od njega. Pod svojim imenom započeo je pisati 1930. godine u Književniku i Hrvatskoj reviji. U vrijeme dok je Tadijanović pisao svoje dijela vladala je moderna, ekspresionizam i socijalna književnost. On se pojavio s pisanjem o svome zavičaju i zavičajnoj ljepoti što se tada smatralo stvaranjem nove stvarnosti i ravnoteže sa svijetom. Objavio je 500 pjesama u dvadesetak zbirki, od kojih su neke i u više izdanja. Dragutin Tadijanović stvarao je dugi niz godina, cijelo to vrijeme ostao je vjeran svome stilu pisanja i nije ga mijenjao.

Na svome pisaćem stolu pronašao je kutiju punu koncepata od 1959. godine do 1986. godine i tako je nastalo njegovo slavno djelo Srebrna pisma koje je objavio 2005. godine. Osim što je bio vrhunski književnik i stvaratelj, Tadijanović je bio i prijatelj te suprug. Srebrna pisma knjiga sadrži 1869 pisama i razglednica koje je Tadijanović slao svojim prijateljima,

poslovnim suradnicima, te svojoj supruzi. Jedan od njegovih prijatelja je i Ivan Goran Kovačić, ta pisma su također sačuvana, kao i pisma koja je pisao svojoj supruzi Jeli.

Tadijanović je pisao i prozu, poeziju, autobiografiju, članke, kritičke osvrtne, feljtone. Književni rad mu je podijeljen u više faza. Uređivao je od drugih pisaca radove, davao kritike i iznosio svoje mišljenje.

U zagrebačkom domu za stare i nemoćne 27.06.2007.godine preminuo je Dragutin Tadijanović, a sahranjen je 02.07.2007.godine na Mirogoju gdje su mu sahranjeni supruga Jela i brat Đuro.

2.1 PRVE GODINE TADIJINOG ŠKOLOVANJA

„Prije polaska u školu nisam znao ni čitati ni pisati kao druga djeca, pametnija od mene. No, sjećam se, u ono sam doba, kod kuće u Rastušju, samo listao i prelistavao knjige sa slikama: požutjelo izdanje Reljkovićeve Satira, narodne pjesme o Kraljeviću Marku, izdanja društva svetog Jeronima, osobito Danicu, pa pojedine brojeve humorističkog lista Koprive koje bi, katkada, u Brodu kupio moj otac i djed, u vrijeme Balkanskih ratova.“ (

U rujnu 1912. godine pošao je u pučku školu u Podvinju koja je od njegove kuće bila udaljen svega 3 kilometra. Kada je završio drugi razred, započeo je rat. Treći i četvrti razred završio je u ratno doba, ali po nekoliko mjeseci je izostajao iz škole jer je u nju bila smještena vojska.

Emerik njegov otac bio je poslan na frontu u rat, u Srbiju. Prva dopisnica koja je stigla na Tadijanovićevo ime bila je od njegovog oca. Pozdravio ga je i poslao mu fotografiju grada Rume. Nedugo za tim njegov otac je bio ranjen u ruku i liječio se u mađarskoj bolnici. Od tog događaja više se nije vraćao na frontu. Neko vrijeme je proveo u Đakovu i Osijeku, a 1916.godine otišao je u Beč, u tvornicu municije i tamo je ostao do kraja rata.

1915. godine Tadijanović, njegova majka i baka zaputili su se vlakom u Đakovo kod njegovog oca. To je bilo prvo takvo iskustvo za njega i pravo uzbuđenje. Po prvi puta njih troje su se vozili željeznicom od Broda do Vrpolja. Njegova baka bila je pobožna. Zajedno s bakom pošao je u katedralu, a na povratku je zalutao u neku nepoznatu ulicu. Bio je to šok za njega kada više nije znao gdje je, a bake nije bilo. Njegov otac ga je pronašao, kupio mu je

gumenu loptu. Taj dar je bio za njega nešto posebno jer nije mogao ni slutiti da će dobiti takvo nešto u ona stara vremena. Zamišljao je svoje prijatelje kako se zajedno igraju i loptaju. Na povratku kući dok su čekali vlak molio je majku da mu iz prtljage izvadi loptu kako bi se mogao igrati. Majka kao majka učinila je što je tražio. Bacao je loptu visoko, a ona udarajući od pločnik odskakivala je još višlje, pa je tako odskočila i preko ograde. Vlak je stigao i Dragutin, njegova majka i baka morali su ući unutra, a lopta je i dalje ostala preko ograde.

Od 1916. do 1920. godine išao je u Brod u školu i svakog dana pješao oko 15 kilometara. Njegovi suseljni, daljnji rođak i prijatelji su svakoga dana išli zajedno, Tadijanović opisuje kako je u tom društvu od kuće do škole i od škole do kuće bilo prijateljstva, svađe, mržnje, ali i ljubavi. Nakon povratka iz škole ispunio je svoje obveze, a kasnije je pomagao svojim obavljati kućanske poslove i poslove oko konja. Nosio je svojoj baki vodu s bunara, čistio je konjsku štalu, prostirao slamu ispod konja. Ispunivši sve svoje obveze odlazi je na počinak, kako bi ujutro pošao u školu.

1918. godine je iz više pučke škole prešao u drugi razred realnu gimnazije. U trećem razredu je započeo s pisanjem svojih pjesama. Te pjesme su bile pisane vezanim stihom.

2.2 KADA JE I KAKO DRAGUTIN TADIJANOVIĆ ZPOČEO PISATI PJESME?

U mutnom sjećanju Tadijanović opisuje kako su njegov prijatelj Ivo Miškin i on, 1918. godinu u vinogradu na Marić brdu dovikivali se pjesmama u desetercu. 1920. godine stanovao je u đakom domu u Brodu. Tada je nabavio Hrvatsku antologiju – staro i novo pjesništvo, koju je sastavio Brođanin Hugo Badalić. Tu knjigu je stalno listao i čitao, a i u svoje starije dane znao ju je ponovno pročitati i prisjetiti se nekih uspomena iz djetinjstva i mladosti.

„Od proljeća do jeseni, a naročito ljeti, nedjeljama popodne, čim bi se sunce stalo naginjati k zapadu, ja bih se neopazice penjao na ravnih vrh brijega, kod ulaza u Rastušje i tamo, nevidljiv bilo kome, među borikama, na travi, stajao ili hodao, ili ležao nauznak, pa satima razmišljao, sanjario, sve dok se nebi pokazala zvijezda Večernjača.“ ()

Tadijanović ovdje navodi u koje vrijeme je on najbolje stvarao svoje stihove. Njegovo rodno Rastušje je bilo mjesto njegovog mir i oaza njegove sreće i ispunjenja.

3. PRVI KORACI DRAGUTINA TADIJANOVIĆA U KNJIŽEVNOSTI

Jedne listopadske večeri (12.10.1921.) u svojoj sobi napisao je pjesmu od četiri strofe, od kojih je svaki četvrti stih bio stih Branka Radičevića. Početak njegove pjesme Kad mladijah umreti. Svojoj pjesmi dao je naziv Tužna jesen. Pet dana kasnije umrla je njegova baka i on je poslao svoju pjesmu srednjoškolskom listu Omladina u Zagrebu. To je bila prva njegova pjesma, nije željeo otkriti svoj identitet pa ju je poslao pod pseudonimom Margan Tadeon.

01.03.1922. godine objavljena je pjesma u Omladini. Dragutin Tadijanović osjećao je iznimnu snagu i nadahnuće da nastavi sa stvaranjem. Samo nekoliko njegovih prijatelja je znalo da je on objavio tu pjesmu pod pseudonimom.

18.10.1922. godine poslao je uredništvu još jednu pjesmu Mladić u dolini pod svojim imenom, ali oni su mu uputili kako ima darovitosti za pisanje, ali da mora još učiti hrvatsku gramatiku. Tako je pjesma Tužna jesen ostala jedina pjesma od Dragutina Tadijanovića koja je objavljena u srednjoškolskom listu Omladina.

Milan Begović 1928. godine objavio je u Književniku pjesmu Golubinja krila pod pseudonimom Tadeon. Dragutin Tadijanović je poslao pjesmu u Zagreb prije odlaska u Bileće gdje je morao odslužiti kadrovski rok. Joža Živković, prijatelj Tadijanovića vidio je u Književniku da je objavljena pjesma, sjetio se pseudonima, te napisao je pismo Dragutinu. On je pola godine kasnije vidio da je pjesma objavljena.

3.1 PRVA KNJIGA DRAGUTINA TADIJANOVIĆA

Prva njegova knjiga izašla je u prosincu 1931. godine, štampana u Acingerovoj tiskari. Dragutin Tadijanović sam je bio autor, nakladnik, urednik i prodavač. U Lirici je bilo štampani 25 pjesama u 500 primjeraka, kada je knjiga bila odštampana nije mogao uživati u svojim stihovima nego je morao odmah na sebe preuzeti organiziranje prodaje knjige. Bio je prvi student filozofije koji je objavio svoju knjigu.

1932. godine umro mu je otac i on je s novcem od prodaje knjige podmirio troškove tiskari, ali i očev sprovod. Nakon toga ostao je bez novaca i razmišljao je o pisanju novih pjesama i tiskanju nove knjige.

3.2 TADIJANOVIĆEVA LJUBAV PREMA ZAVIČAJU

„Kada u rumene zore
Ili u jasna jutra
Prolazim
Polima rosnim
Gdje mlad vjetar njiše teške klasove
Visokog žutog žita
Iznenada stanem;
I gle!
Moje srce, od radosti, glasno kuca
Kao zlatan sat.“

Ovo je strofa iz pjesme *Visoka žuta žita*, koja je nastala 1923. godine u Rastušju.

Dragutin Tadijanović bio je očaran ljepotom svoga zavičaja, pisao je stihove posvećene svojoj Slavoniji. „Vezanost za zavičaj oduvijek je nadahnjivala umjetnike i davala smisao njihovom djelu. Tako i Dragutin Tadijanović svoju ljubav i sponu s rodnim krajem iskazuje kroz svoju poeziju.“ (Irena Krumes – Šimunović, 2002.)

4. LIRIKA DRAGUTINA TADIJANOVIĆA

„Tadijanovićeve Lirika ulazi u noviju hrvatsku književnost kao nov i originalan pjesnički izražaj i po svom rječniku kao i po cijeloj svojoj koncepciji i kompoziciji.“ (Ivo Frol, 1932.) Pisao je svoju liriku u slobodnom stihu što je tada bilo nešto novo i postigao je veću umjetničku vrijednost. „Ipak, slobodni stih ne odvodi Tadijanovića nikako predaleko, ne razvodnjuje ga u preopširnosti, što se inače često događa, štoviše, on razvija pun smisao za riječi i svjestan je njihove vrijednosti i značenja gotovo je škrt u ukrasnom izražavanju i obilnijem sinonimiziranju.“ (Ivo Frol, 1932.)

Tadijanovića bi mogli nazvati još i pjesnikom sela, jer njegov posebni stil izražavanja i jezik može se povezati sa selom. „No selo je Tadijanoviću samo kulisa na pozornici njegovih vlastitih meditacija i psiholoških poniranja u se.“ (Ivo Frol, 1932.) U to vrijeme dosta pjesnika je bilo zahvaćeno o pisanju socijalne književnosti, dok Tadijanović nije željeo ići u tom smjeru. Smatralo se da dosta toga je shvaćeno krivo i da je malograđanski tretirano. „To je lirika o selu i psihološkoj sadržini sela i seljačkog života, a ujedino je to i poezija jednog intimnog i ne bučnog, ali zato tragičnijeg sukoba između sela i grada, između seljačke i gradske stvarnosti u suptilnoj duši pjesnika.“ (Ive Mihovilović, 1933.)

4.1 DRAGUTIN TADIJANOVIĆ – SUNCE NAD ORANICAMA

Dječak u sjeni vrbe

Nad livadama šume ljetni vjetrovi
I pokošenog sijena nose miris, topao.

Potok teče bistar, lagano,
U žuborenju.

Vrba spušta mekane grane
Na ledinu.

U sjenci vrbe stoji dječak,
I pjeva.

Pjesma Dječak u sjeni vrbe prepuna je pejzažnih motiva i kao takva pripada pejzažnim lirskim pjesmama. Sastoji se od dvije strofe po četiri stiha, te je pisana slobodnim stihom. U prvoj strofi Dragutin opisuje ljetni povjetarac koji donosi miris pokošenog sijena i potok koji žubori. U drugoj strofi opisuje vrbu koja spušta svoje grane i dječaka koji pjeva. Ove strofe su opisane tako da možemo vizualno zamisliti svaki prizor.

Motivi koji krase pjesmu su: "livade", "šume", "vjetrova", "sijena", "potoka", "vrba", "granja", "ledina", "dječak". Dragutin Tadijanović svaku svoju pjesmu želi dočarati vizualnim slikama s mirisima iz prirode i zvukovima koji ostavljaju snažniji dojam na čitatelja. I ova pjesma je očarana vizualnim, auditivnim i olfaktivnim pjesničkim slikama.

Vizualna pjesnička slika: "U sjenci vrbe stoji dječak..."

Auditivna pjesnička slika: "Potok teče bistar, lagan"

Olfaktivna pjesnička slika: "I pokošenog sjena nose miris, topao"

U pjesmi nema rime, ali nailazimo na opkoračenje koje joj daje neki poseban ritam i čini je zanimljivijom.

Personifikacija, asonanca i onomatopeja su stilske figure koje nalazimo u pjesmi.

Personifikacija je stilska figura u kojoj se neživim stvarima daju ljudske osobine, primjer personifikacije u pjesmi: "Vrba spušta mekane grane"

Asonanca je glasovna figura u kojoj dolazi do ponavljanja istih samoglasnika zbog poboljšanja ritma i ugođaja u pjesmi. Primjer asonance u ovoj pjesmi Dragutina Tadijanovića: "Nad livadama šume ljetni vjetrovi". Ponavljanje samoglasnika "a" i "e".

Onomatopeja je glasovna figura prenošenja ili oponašanja zvukova iz prirode u pjesmi.

Primjer onomatopeje u ovoj pjesmi je: "U žuborenju". Tim stihom Tadijanović opisuje žuborenje potoka koji teče lagano.

4.2 DRAGUTIN TADIJNOVIĆ – STOPE U SNIJEGU

Stope u snijegu

Sinoć sam prolazio gradskim ulicama.

Svjetiljke su žuto gorjele,

I nigdje nije bilo nikoga.

Padale su sitne zvjezdice:

Bijeli snjegovi.

Prolazio sam, sinoć, gradskim ulicama.

Snjegovi su stope moje posipali,

Zasipali.

Tiho.

Ja volim ići snježnim ulicama

Kad gore plinske svjetiljke

I hladna svjetlost pada na snijeg suh.

Jutros je bio trag mojih stopa okrenut:

Kako se kući vraća.

I nezasut.

Pjesma Stope u snijegu je pejzažna lirska pjesma, ali i osjećajna. Dok čitamo pjesmu uviđamo i pjesnikove osjećaje tijekom hladne zimske večeri i otkriva nam svoje unutarnje osjećaje te večeri.

Dragutin Tadijanović nam opisuje jednu zimsku večer u njegovom gradu, također u ovoj pjesmi se koristi vizualnim pjesničkim slikama kako bi dodatno dočarao pjesmu i ostavio snažniji dojam na čitatelja.

Pjesma je sastavljena od pet strofa, prva strofa ima pet stihova, druga strofa ima četiri stiha, treća strofa ima tri stiha, četvrta strofa ima dva stiha, a zadnja strofa (peta) ima samo jedan stih, ta strofa se zove još monostih. Pisana je slobodnim stihom, često je ponavljao veznik “i” koji dodatno poboljšava ritam pjesme.

Dragutin Tadijanović opisuje padanje snijega po gradskim ulicama, te kako snijeg zasipa njegove stope koje ostaju na tlu. Ljubav prema snijegu koju opisuje u ovoj pjesmi možemo usporediti s njegovom ljubavi prema pisanju, kao što ostaju njegove stope na snijegu tako ostaju i njegove riječi zapisane koje će se zauvijek moći pročitati. Zbog te usporedbe zaključuje se da je cijela pjesma preneseno značenje ili metafora.

Pjesma je prepuna motiva: gradske ulice, ulične svjetiljke, zvjezdice, bijeli snijeg, stope, snježne ulice, plinske svjetiljke, hladna svjetlost...

Na ritam u ovoj pjesmi utječe i duljina stiha, na samome početku pjesme stihovi u dugi te kako se pjesma nastavlja tako se duljina stiha smanjuje.

4.3 DRAGUTIN TADIJANOVIĆ – NEBO

Nebo

Nebo je modro platno
Na kojem nevidljiva ruka
Bez prestanka nove oblike slika:

Pogledaj, u dnu neba slatko pase
Stado ovaca u bijelim runima.
Gdje im je pastir?

Rumeno cvijeće cvate,
U mirisu,
Do neba.

U nebeskim pašnjacima
Moja draga baka
Čuva goveda.

Pjesma Nebo je pejzažno – osjećajna pjesma. Pjesnik nam opisuje nebo i dočarava nam njegov prizor, ali spominje i svoju baku koja ga podsjeća kada ugleda nebo puno bijelih oblaka. Iz ove pjesme možemo zaključiti povezanost pjesnika i njegove bake, Dragutinovu nostalgiju za bakom i njezinom prisutnošću.

Pjesma je sastavljena od 4 strofe po tri stiha i pisana je slobodnim stihom. U pjesmi nema rime, a ritam je raznolik – od veselog prema tužnome. Kao i u svaku Tadijanovićevu pjesmu ukrašavaju razni motivi: nebo, oblak, baka, goveda, ovce, platno, ruka, stado, runo, pastir, cvijeće...

Pjesma je prepuna stilskih figura kao što su: inverzija, opkoračenje, epitet, metafora, retoričko pitanje i simboli.

Inverzija je figura u kojoj se preokreće red riječi u rečenici, a to se često radi zbog jačeg isticanja nekog stiha. Primjer inverzije u pjesmi Nebo: “Bez prestanka nove oblike slika“

Opkoračenje je figura u kojoj se značenje jednog stiha prenosi u drugi stih. Primjer opkoračenja u ovoj pjesmi: “Nebo je modro platno – Na kojem nevidljiva ruka“

Epitet je dodatak imenici koji je dodatno ukrašava i čini pjesmu ljepšom i punijom, primjer epiteta u pjesmi Nebo Dragutina Tadijanovića: modro, nove, neba, bijelim, rumeno, nebesko...

Metafora je stilska figura riječi kojom se iskazuje preneseno značenje. Primjer metafore u pjesmi: “U nebeskim pašnjacima“

Retoričko pitanje je figura u kojoj na postavljeno pitanje se neočekuje odgovor, već odgovor ostaje u mašti čitatelja. Primjer retoričkog pitanja je “Gdje im je pastir?“

Simbol je znak koji označava nešto ili nekoga, a taj znak je odredilo određeno društvo. Primjer simbola u pjesmi je nebo i nebeski pašnjaci, to može označavati Raj.

5. DRAGUTIN TADIJANOVIĆ I JURE KAŠTELAN

Društveni život našeg pjesnika je očekivano bio također uzbudljiv kao i njegov život sam po sebi. Možemo reći da je Dragutin Tadijanović bio uspješan i ispunjen na svim „poljima“ svoga života. Jedan od najboljih njegovih prijatelja bio je i naš pjesnik Jure Kaštelan, kojem je Tadijanović napisao i posvetio pjesmu nakon njegove smrti.

Na grobu prijatelja

Dođoh na grob tvoj. Ploča

S tvojim potpisom. I sunce.

A uokolo sami grobovi,

Grobovi s imenima, tuđi.

Pomislih: gdje li su jablani?

Oni iz tvojih pjesama,

Da pratnja ti budu i ovdje,

U pustoj vječnosti tvojoj?

No, sjetih se da je dosta,

Srcu čovječem malo ljubavi,

Kitica cvijeća, riječ prijatelja.

A koliko njih, koliko ljudi,

U ovo grabežljivo, krovoločno doba,

Nemaju ništa, ni svoga groba.

Vratih se spuštene glave, uprte u Zemlju.

Dragutin Tadijanović je najviše pisao pejzažne pjesme u kojima je opisivao ono što susretne, svoj rodni kraj, a ova pjesma je nešto novo od njega, nešto neuobičajeno. Pjesmu je posvetio svome prijatelju Juri Kaštelanu, ali kroz tu pjesmu željeo je dokazati kako postoji i prolaznost stvari, kako ništa nije vječno i trajno. Iz stihova "Pomislih, gdje su li jablani? Oni iz tvojih pjesama, da pratnja ti budu i ovdje.", možemo uvidjeti tu prolaznost i samih stvari (bića) koju Tadijanović opisuje.

Pjesma je sastavljena od 5 strofa, prve dvije strofe imaju četiri stiha, treća i četvrta strofa imaju tri stiha, dok je zadnja strofa monostih. U pjesmi nema rime, a za ritam pjesme popravljaju aliteracija i asonanca.

Kao ostale Tadijanovićeve pjesme koje su prepune stilskih figura u ovoj pjesmi to nije slučaj. Aliteracija, asonanca i opkoračenje su figure koje krase ovu pjesmu.

Aliteracija je glasovna figura koja nastaje ponavljanjem istih ili zvučno sličnih suglasnika zbog postizanja većeg zvukovnog značaja. Primjer aliteracije u ovoj pjesmi: "Pomislih: gdje li su jablani?" ponavljanje suglasnika j.

Asonanca je glasovna figura ponavljanja samoglasnika radi postizanja snažnijeg zvučnog značaja. Primjer asonance u pjesmi: "Dođoh na tvoj grob." Ponavljanje samoglasnika o.

Pored ovih stilskih figura postoje i dvije pjesničke slike koje krase pjesmu vizualna: "Dođoh na tvoj grob, Ploča s tvojim potpisom." I auditivna pjesnička slika "A uokolo sami grobovi..."

6. ZAKLJUČAK

Dragutin Tadijanović je vrhunski pjesnik i književnik koji je iza sebe ostavio trag, kao što je opisao tragove svojih stopa u snijegu u svojoj pjesmi Stope u snijegu. Njegove pjesme će se prenositi s koljena na koljeno i djeca će ih uvijek učiti u školama.

Proučavajući literaturu za ovu temu zaključila sam da život je nepredvidljiv i da svatko od nas je kreator svoga života. Kao i svakome od nas, pa tako i Dragutinu Tadijanoviću nije sve polazilo od ruke, ali on se toga nije stidio već je i svoje uspjehe i neuspjehe opisivao u svojim pjesmama. Pored brojnih vrhunskih hrvatskih književnika mogu s punim pravom reći da je Dragutin Tadijanović najveći bard 20. stoljeća i da je ostavio iza sebe neizbrisiv trag. U svojim pjesmama je opisivao svoju ljubav prema rodnom mjestu, ljude iz svog krajolika, posvećivao je pjesme svojoj obitelji i prijateljima.

7. LITERATURA

1. Brešić, V. (2002). Tema Tadijanović: Zbornik o Dragutinu Tadijanoviću u povodu 95. pjesnikova rođendana. Zagreb: Školska knjiga
2. Frangeš, I. (1991). Zbornik radova o Dragutinu Tadijanoviću 1980 – 1990. Zagreb: Mladost
3. Jelčić, D. (2007). Zbornik radova o Dragutinu Tadijanoviću 1991. – 2007.. Zagreb: Školska knjiga
4. Kaštelan, J., Matković, M., Mihanović, N., (1980). Dragutin Tadijanović: Zbornik radova o pjesniku. Zagreb: Mladost
5. Nemeč, K. (2000). Leksikon Hrvatskih pisaca. Zagreb: Školska knjiga
6. Tadijanović, D. (2004). Srebrne svirale. Zagreb: Školska knjiga